

Ritva Kantelinen, Joensuun yliopisto,
ritva.kantelinen@joensuu.fi

Hyvä, paha arviointi.

Päivi Atjonen

Päivi Atjonen on tarttunut kirjassaan **Hyvä, paha arviointi** kirjallisuudessa ja yleisessä keskustelussakin varsin vähän käsiteltyyn aiheeseen eli arvioinnin etiikkaan. Kirjassa esitellään eettisesti kestävä arvioinnin arvoja ja periaatteita sekä eettisesti hyvän arvioijan ominaispiirteitä.

Kirja on tarkoitettu opetus- ja kasvatustieteen opiskelijoille, opettajille ja kouluttajille sekä arviointityötä eri tavoin erilaisissa organisaatioissa tekeville asiantuntijoille. Se ei kuitenkaan pyri olemaan menetelmäopas eri alojen ammattilaisille arviointityönsä eettisyyden edistämiseen. Sen sijaan kirja pyrkii edistämään ja inspiroimaan kohderyhmään kuuluvien lukijoidensa tietoista herkistymistä eettisten kysymysten tunnistamiselle ja eettisten kysymysten tietoiselle säännölliselle pohdinnalle. Kuten Päivi Atjonen (2007, 7) kirjansa esipuheessa toteaa: "Haluan tällä kirjallani saattaa arvioinnista eri tavoin kiinnostuneet ihmiset ajattelemaan arviointia eettiseltä kannalta, pohtimaan argumentteja hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä – mutta muistamaan silti, ettei etiikka ole ensisijaisesti oikeassa vaan vastuussa olemista."

Kirjassa pohditaan kriittisesti yhteiskunnassamme laajalle levinnyttä ihmisen koko elämänkaaren kattavaa arviointivimmaa ja arviointikulttuurin kilpailullisuutta. Toisaalta, kirjassa painotetaan ja tuodaan esiin hyvän arvioinnin ideoina muun muassa huolenpidon ja oikeudenmukaisuuden edistämistä sekä kehittävä ja osallistavan arvioinnin toimintatapoja. Sisällöllisesti kirja rakentuu seuraavista kahdeksasta pääluvusta:

1. Arviointi ja etiikka – käsitteitä ja käytäntöjä,
2. Eettisesti kestävä arvioinnin ominaispiirteitä ja periaatteita,
3. Oppimisen ja sen ohjaamisen arviointieettisiä kysymyksiä,
4. Osallistavan arvioinnin eettinen perusta,
5. Ulkoisen arvioinnin oikeutus,
6. Vallankäytöstä huolenpitoon: Arvioinnin kahdet eettiset kasvot,
7. Arvioijan keskeisiä hyveitä,
8. Kohti eettisesti kestävä arviointia.

Sisällöltään kirja on moniulotteinen tavalla, joka mahdollistaa sen monipuolisen käytön: tenttikirjana opettajankoulutuksessa, seminaarikeskustelujen perustana, opetus- ja kasvatustieteen yksittäisen edustajan tai tiimin inspiraationa ja tiedonlähteenä omaa arviointityötä ja sen käytänteitä pohdittaessa ja kehitettäessä. Kirja kannustaa pohtimaan arviointia eli arvon antamista mm. seuraavista näkökulmista: mikä ja miksi siinä on hyvää ja oikeaa, kenen kannalta ja millaisin tarkoituksin. Kieliasultaan kirja on selkeä ja helppolukuinen: tärkeästä ja merkityksellisestä asiasta on tehty

lukijalle helposti vastaanotettava asiapaketti – nautittavaksi kokonaisuutena tai vain kiinnostavimmaksi koettujen pää- ja alalukujen osalta. Esimerkiksi kielenopettajille ja muille kielenopetuksen kehittäjille Atjosen kirja tarjoaa toimivan lisänäkökulman kielitaidon arvioinnin kehittämistyöhön: Kielikasvatuksen teoreettisen viitekehyksen ja Eurooppalaisen kielisalkun perusideat ja toisaalta Atjosen esittämät eettisesti hyvän arvioinnin arvot ja periaatteet kun näyttävät yhdistyvän kauniisti keskenään ja tukevan toinen toisiaan.

Teoksen tiedot:

Päivi Atjonen. 2007.

Hyvä, paha arviointi.

Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi. 256 sivua.

ISBN 978-951-26-5652-3.

www.tammi.fi

Tilaukset: (09) 6937 6363 tai oppitilaukset@tammi.fi